

2011

Vorbij de Dreiging

Oude en nieuwe migranten vergeleken

Universiteit Leiden
Campus Den Haag

Universiteit Leiden. Universiteit om te ontdekken.

Campus Den Haag

Sinds 1999 heeft de Universiteit Leiden een vestiging in Den Haag: Campus Den Haag. Den Haag als politiek en bestuurlijk hart van Nederland is de perfecte plaats om Leidse expertise en Haagse kwaliteiten samen te laten komen. Campus Den Haag kent een veelzijdig palet aan activiteiten op academisch niveau. Zo biedt Campus Den Haag professionals de mogelijkheid in de avonduren een opleiding in de richting van Rechtsgeleerdheid, Politicologie of Bestuurskunde te volgen. Ook worden regelmatig lezingen georganiseerd. Verder ontwikkelt Campus Den Haag onderwijsprogramma's op maat voor opdrachtgevers in de publieke sector en leergangen met open inschrijving. Campus Den Haag beschikt over verschillende onderwijszalen in het centrum van de stad, bij het centraal station en het Binnenhof.

Campus Den Haag.nl

Universiteit Leiden
Campus Den Haag

Bezoekadres:

Kantoren Stichtage
Koningin Julianaplein 10
2595 AA Den Haag

Postadres:

Postbus 13228
2501 EE Den Haag

info@cdh.leidenuniv.nl
www.campusdenhaag.nl

Inhoud

Lezingen/collegereeks | 2

De coördinatoren | 2

Opzet collegereeks | 2

Programma | 3

Voorgescreven literatuur | 3

Voor wie is de collegereeks bedoeld? | 4

Praktische informatie | 4

Kosten en aanmelding | 4

Lezingen/collegereeks Voorbij de Dreiging

Het integratiedebat in Nederland en andere West-Europese landen staat hoog op de maatschappelijke agenda. De spanningen die de massale immigratie de afgelopen decennia heeft opgeroepen, zijn echter verre van nieuw. Door de eeuwen heen zijn tal van groepen nieuwkomers op weerstanden gestuit en ook het relatief hoge aandeel van immigranten in de meeste Europese landen kent vele precedentes. Daarom is de vraag gerechtvaardigd of de hedendaagse angst voor de dreiging wel zo reëel is. Om daar antwoord op te kunnen geven, is een vergelijking nodig met de situatie in eerdere perioden. Zowel waar het gaat om de kenmerken van de migranten als om die van de samenlevingen waarin zij zich vestigden. Zo laat een historische vergelijking van het verloop van integratieprocessen en van maatschappelijke discussies over cultuurverschillen zien dat het minimaal 60 jaar duurt, dus drie generaties, voordat migranten en hun nakomelingen min of meer geïntegreerd zijn. In de meeste gevallen zijn culturele verschillen uiteindelijk overbrugd.

Vooraf de geschiedenis van de katholieke Ieren en joden in Engeland, Polen in Duitsland, en de Italianen in Frankrijk en Zwitserland in de negentiende eeuw is leerzaam. Niet alleen vanwege het langzame tempo van de integratie, maar ook vanwege de sterke vijandbeelden. De wijze waarop protestanten over katholieke of joodse immigranten spraken, vertoonde treffende parallellen met de hedendaagse beeldvorming over moslims. Naast overeenkomsten zijn er echter ook verschillen. Dan moeten we denken aan de gevolgen van het naoorlogse dekolonisatieproces, de arrangementen van de verzorgingsstaat en het restrictieve vreemdelingenbeleid van nationale overheden.

In deze collegereeks draait het om de vergelijking van oude en nieuwe migranten in Nederland en andere West-Europese landen. Een aantal vooraanstaande specialisten zal op systematische wijze de parallellen en verschillen tussen heden en verleden blootleggen. De reeks is daarom niet alleen interessant voor studenten, maar

ook voor ambtenaren, beleidsmakers en andere professionals die zich met deze thema's bezighouden.

De coördinatoren

Wim Willems en Leo Lucassen bezetten samen de leerstoel Sociale Geschiedenis aan de Universiteit Leiden/Campus Den Haag.

Leo Lucassen is werkzaam bij het Instituut Geschiedenis van de Universiteit Leiden en tevens voorzitter van het Centrum voor de Geschiedenis van Migranten (CGM). Hij publiceerde recentelijk *The Immigrant Threat. The Integration of Old and New Migrants in Western Europe since 1850* (2005); met David Feldman en Jochen Oltmer (red.), *Paths of Integration* (2006) en met Wim Willems *Gelijkheid en onbehagen* (2006), *De krachtige stad. Een eeuw omgang en ontwijking* (2007) en *Waarom mensen in de stad willen wonen, 1200-2010* (2009).

Wim Willems is werkzaam bij de Campus Den Haag en tevens verbonden aan het Centrum voor de Geschiedenis van Migranten (CGM). Hij heeft als speciale leeropdracht de bestudering van sociale verschuivingen in het twintigste-eeuwse Den Haag. Tot zijn recente boeken behoren *De kunst van het overleven. Levensverhalen uit de twintigste eeuw* (2004) en *Stadsblues. Kroniek van de jaren zestig* (2005); met Ulbe Bosma en Remco Raben *De geschiedenis van Indische Nederlanders* (2006) en een reeks bundels met Leo Lucassen – zie aldaar. In 2008 publiceerde hij *Tjalie Robinson. Biografie van een Indo-schrijver*.

Opzet collegereeks

De collegereeks 'Voorbij de Dreiging' vindt plaats op 12 woensdagen van 9 februari tot en met 18 mei 2011. De colleges beginnen om 19.00 uur en duren tot 20.30 uur.

Programma 'Vorbij de Dreiging'

9 februari 2011: Prof. dr. Leo Lucassen (UL)

Inleiding: Migratie en integratie door de eeuwen heen

16 februari 2011: Prof. dr. Ineke Sluiter (UL)

Democratie en multiculturalisme in de Oudheid en het heden

23 februari 2011: Dr. Erika Kuijpers (UL)

Migranten aan de onderkant: de Gouden Eeuw

2 maart 2011: Dr. Marlou Schrover (UL)

De factor gender in migratieprocessen vanaf de 19e eeuw

9 maart 2011: Dr. Chris Quispel (UL)

Segregatie en gettovorming in de V.S. en Europa vergeleken

16 maart 2011: Prof. dr. Gert Oostindie (UL)

Migratie vanuit het Caraïbisch gebied en de slavernij

6 april 2011: Prof. dr. Wim Willems (UL)

Tjalie Robinson: een Indische schrijver tussen Oost en West

13 april 2011: Dr. Peter Scholten (Erasmusuniversiteit)

Politiek integratiedebat in naoorlogs Nederland

20 april 2011: Prof. dr. Maurits Berger (UL)

Op weg naar een Europese Islam

27 april 2011: Prof. dr. Frank N. Pieke (UL)

Chinese migratie naar Europa en binnen China

11 mei 2011: Drs. Mila Ernst (IISG) en

Dr. Annemarie Cottaar (UvA/IISG)

Vijfeeuwenmigratie.nl: een website over de Nederlandse migratiegeschiedenis

18 mei 2011: Prof. dr. Leo Lucassen (UL)

Afsluiting en discussie

Voorgeschreven literatuur:

A: voor het 5-punts tentamen

- Leo Lucassen, *The Immigrant Threat. The Integration of Old and New Migrants in Western Europe* (Urbana and Chicago 2005), paperback.
- Leslie Page Moch, *Moving Europeans. Migration in Western Europe since 1650* (Bloomington 2003), paperback.

B: voor het 10-punts tentamen

- Foner, Nancy, *From Ellis Island to JFK. New York's two great waves of immigration.* (New Haven, Yale University Press 2000),
- Lucassen, Leo David Feldman en Jochen Oltmer (red.), *Paths of Integration. Migrants in Western Europe (1880-2004)* (Amsterdam, Amsterdam University Press 2006).
- Roy, O. (2004). *Globalised Islam. The search for a new Ummah.* London, Hurst & Company.

Voor wie is de collegereeks bedoeld?

De collegereeks is bedoeld voor iedereen die zich bezighoudt met migratie en de multiculturele samenleving, in heden en verleden. Studenten van de Universiteit Leiden kunnen dit BA college volgen voor 5 studiepunten (collegereeks en 500 bladzijden literatuur) of voor 10 punten (1000 bladzijden extra) en sluiten het college af met een tentamen.

Praktische informatie

De collegereeks vindt plaats bij Campus Den Haag, Kantoren Stichtage, 13^e etage, zaal 13.11, Koningin Julianaplein 10, 2595 AA Den Haag. Ons pand is toegankelijk voor minder validen. Wel vragen wij u van te voren contact met ons op te nemen.

Kosten en aanmelding

Studenten van de Universiteit Leiden kunnen dit college kosteloos volgen. Voor de overige belangstellenden geldt een tarief van € 400,-. Dit bedrag is inclusief koffie, thee, het boek 'The Immigrant Threat' en een certificaat, dat aan het eind van de reeks wordt uitgereikt.

U kunt zich voor de collegereeks aanmelden door [het digitale inschrijfformulier](#) in te vullen en per e-mail, post of fax aan Campus Den Haag te retourneren.

Of schrijf u in via: www.campusdenhaag.nl/centre-mus.

Na ontvangst van uw aanmelding ontvangt u een bevestiging.

Bij onvoldoende interesse behoudt Campus Den Haag zich het recht voor de cursus te annuleren. In dat geval wordt het cursusbedrag geretourneerd.

Colofon

Vormgeving
ratiodesign.nl

Beeldmateriaal

Pieter Lemmens, Den Haag (beeld voorzijde),
de fotografen van Hollandse Hoogte

December 2010

Hoewel aan de samenstelling van deze brochure de grootst mogelijke aandacht is gegeven, is het mogelijk dat er wijzigingen optreden. Aan de tekst van deze brochure kunnen dan ook geen rechten worden ontleend.

Universiteit Leiden
Campus Den Haag

Bezoekadres:
Kantoren Stichthage
Koningin Julianaplein 10
2595 AA Den Haag

Postadres:
Postbus 13228
2501 EE Den Haag

info@cdh.leidenuniv.nl
www.campusdenhaag.nl

CampusDenHaag.nl